

Wstęp

Rozpoczynając prowadzenie działalności gospodarczej, każdy zainteresowany powinien kierować się planowanymi obrotami firmy, prognozowanymi zyskami, a w konsekwencji obciążeniami podatkowymi. Dlatego bardzo ważny w tym względzie jest wybór formy opodatkowania. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jest jedną z form opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Jest uproszczoną formą opodatkowania w stosunku do zasad ogólnych, a jego największą zaletą jest fakt, że podatnik decydujący się na ryczałt ma mniejszy zakres obowiązków ewidencyjnych i sprawozdawczych. Tę formę opodatkowania reguluje ustawa z 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne (j.t. z 2020 r. poz. 1905; ost.zm. Dz.U. z 2021 r. poz. 255; zwana dalej ustawą o ryczałcie ewidencjonowanym).

WAŻNE!

Przychody podatników wybierających opodatkowanie ryczałtem objęte są w większości przypadków niższymi stawkami podatkowymi, ale za to nie można pomniejszać ich o koszty uzyskania przychodów.

Podatek w tej formie opłaca się od uzyskanego przychodu. Jego wysokość zależy od rodzaju prowadzonej działalności i charakteru przychodów. Stawki określone dla ryczałtu to: 2%, 3%, 5,5%, 8,5%, 10%, 12,5%, 15% i 17%. Podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną różnymi stawkami, muszą wykazywać w prowadzonej ewidencji przychody z każdego rodzaju działalności odrębnie. Zazwyczaj opodatkowanie w formie ryczałtu wybierają podatnicy prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą.

W opracowaniu omówiono zasady opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, ze szczególnym uwzględnieniem zmian obowiązujących od 1 stycznia 2021 r. Należą do nich:

- podwyższenie limitu uprawniającego do korzystania z opodatkowania ryczałtem z równowartości 250 000 euro do 2 000 000 euro,
- podwyższenie limitu uprawniającego do kwartalnego opłacania ryczałtu z równowartości 25 000 euro do 200 000 euro,
- zmiany w wysokości stawek ryczałtu,
- rozszerzenie listy wolnych zawodów, których wykonywanie uprawnia do opodatkowania ryczałtem,
- umożliwienie opodatkowania ryczałtem czynności dotychczas wyłączonych z tej formy opodatkowania,
- ujednoczenie zasad opodatkowania ryczałtem najmu nieruchomości,
- umożliwienie korzystania z ulgi na złe długi w trakcie roku podatnikom opłacającym ryczałt kwartalnie.

Od 1 stycznia 2021 r. obowiązuje również nowy wzór ewidencji przychodów. Został także zniesiony obowiązek comiesięcznego drukowania ewidencji przychodów prowadzonej przy użyciu komputera. Wystarczające jest przeniesienie treści ewidencji na informatyczny nośnik danych zapewniający trwałość zapisu informacji.

Zmiany obowiązujące od 1 stycznia 2021 r. to nie jedyne nowości, z jakimi powinni zapoznać się podatnicy opodatkowani ryczałtem. Od 1 lipca 2021 r. czekają ich bowiem kolejne zmiany. Dzięki nim zyskują możliwość składania oświadczeń i zawiadomień wymaganych przez przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym nie tylko w postaci papierowej opatrywanej podpisem własnoręcznym, ale również jako pism utrwalonych w postaci elektronicznej.

Wybór opodatkowania przychodów w formie ryczałtu

Podatnicy, którzy chcą się rozliczać za pomocą ryczałtu, bo pozwala na to zakres prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, muszą złożyć do urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania oświadczenie o wyborze tej formy opodatkowania na dany rok podatkowy. Do końca czerwca 2021 r. takie oświadczenie musi być sporządzone w formie pisemnej, przez co rozumie się postać papierową opatrywaną podpisem własnoręcznym. Od 1 lipca 2021 r. przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym będą mówiły o sporządzaniu oświadczenia o wyborze opodatkowania ryczałtem „na piśmie”. Dzięki temu podatnicy będą mogli składać takie oświadczenie również w formie pisma utrwalonego w postaci elektronicznej. Podatnik może złożyć oświadczenie o wyborze opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych także na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy.

Oświadczenie o wyborze opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych należy złożyć do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik osiągnął pierwszy w roku podatkowym przychód, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód został osiągnięty w grudniu danego roku podatkowego.

Taki sam termin do złożenia oświadczenia o tej formie opodatkowania dotyczy także przedsiębiorstwa w spadku, z tą jednak różnicą, że właściwym do przyjęcia takiego oświadczenia jest naczelnik US właściwego według ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego przedsiębiorcy.

PRZYKŁAD 1

Podatnik, który w 2020 r. korzystał z opodatkowania podatkiem liniowym, zamierza w 2021 r. wybrać ryczałt. Powinien zatem do 22 lutego 2021 r. (20 lutego przypada w sobotę) złożyć oświadczenie o wyborze tej formy opodatkowania, jeżeli pierwszy przychód osiągnął w styczniu 2021 r.

PRZYKŁAD 2

Podatnik rozpoczął świadczenie usług wynajmu samochodów osobowych w marcu 2021 r. W tym samym czasie osiągnął pierwszy przychód z tego tytułu. Do 20 kwietnia 2021 r. podatnik powinien złożyć oświadczenie o opodatkowaniu w formie ryczałtu.

Dokonany wybór opodatkowania w formie ryczałtu obowiązuje także w kolejnych latach, chyba że podatnik złoży oświadczenie o rezygnacji z ryczałtu ewidencjonowanego lub o wyborze opodatkowania podatkiem liniowym albo wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej. Do końca czerwca 2021 r. takie oświadczenia albo wnioski muszą być sporządzone w formie pisemnej, przez co rozumie się postać papierową opatrywaną podpisem własnoręcznym. Od 1 lipca 2021 r. przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym będą mówiły o sporządzaniu ww. oświadczeń/wniosków „na piśmie”. Dzięki temu podatnicy będą mogli je składać również w formie pisma utrwalonego w postaci elektronicznej.

W przypadku prowadzenia działalności w formie spółki cywilnej lub jawnej oświadczenie o wyborze formy opodatkowania składają wszyscy wspólnicy do urzędów skarbowych właściwych według miejsca zamieszkania każdego ze wspólników. Do końca czerwca 2021 r. takie oświadczenia muszą być sporządzone w formie pisemnej, przez co rozumie się postać papierową opatrywaną podpisem własnoręcznym. Od 1 lipca 2021 r. przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym będą mówiły o sporządzaniu ww. oświadczeń „na piśmie”. Dzięki temu wspólnicy będą mogli je składać również w formie pisma utrwalonego w postaci elektronicznej. Wspólnicy spółki cywilnej osób fizycznych mogą złożyć oświadczenie o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych także na podstawie przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy.

W przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej w trakcie roku podatkowego i niezłożenia w określonym terminie oświadczenie o wyborze opodatkowania ryczałtem ewidencjonowanym lub podatkiem liniowym albo wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej, podatnik jest obowiązany do założenia właściwych ksiąg i opłacania podatku na zasadach ogólnych określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Z orzecznictwa

- *Oświadczenie o wyborze opodatkowania ryczałtem, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. Nr 144, poz. 930) winno być złożone odrębnie co do przychodów z działalności wykonywanej samodzielnie i co do przychodów uzyskiwanych z udziału w spółce prowadzącej działalność gospodarczą – wyrok NSA z 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II FSK 2453/11.*

W przypadku kiedy w ciągu roku dochodzi do przekształcenia spółki, to wspólnicy spółki mogą skorzystać z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych od następnego roku podatkowego po przekształceniu.

PRZYKŁAD 3

W marcu 2021 r., w wyniku podjętej uchwały walnego zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka została przekształcona w spółkę jawną. W wyniku przekształcenia dotychczasowi udziałowcy spółki z o.o. stali się wspólnikami spółki jawnej.

Przekształcenie takie nie daje możliwości opodatkowania jej wspólników w formie ryczałtu w tym samym roku podatkowym. Podatek w tej formie będą oni mogli płać dopiero w 2022 r.

Do czasu przekształcenia podatnikiem podatku dochodowego była spółka z o.o. i jej przychody opodatkowane były na podstawie przepisów ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Z dniem przekształcenia ustaje byt prawny spółki jako podatnika podatku dochodowego, a dotychczasowi udziałowcy spółki z o.o. jako wspólnicy spółki jawnej staną się, zgodnie z treścią art. 8 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatnikami tego podatku.

Generalna zasada wyrażona w treści art. 9a ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych mówi o tym, że podatnicy osiągający przychody ze źródeł, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 tej ustawy (tj. z działalności gospodarczej), są opodatkowani na zasadach określonych w ustawie, chyba że we właściwym urzędzie skarbowym złożą wniosek lub oświadczenie o zastosowanie form opodatkowania określonych w ustawie o ryczałcie ewidencjonowanym.

Jak wynika z treści art. 6 ust. 1 ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym, od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, z zastrzeżeniem art. 8, podlegają przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w art. 14 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w tym również gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku albo spółki jawnej osób fizycznych.

Do podatników rozpoczynających działalność w roku podatkowym, którzy w poprzednim roku podatkowym nie prowadzili działalności, opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych stosuje się od dnia uzyskania pierwszego przychodu. W przypadku nowo utworzonej spółki za rozpoczęcie działalności uważa się datę uzyskania pierwszego przychodu przez tę spółkę – art. 7 ust. 1 ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym.

Rozpoczęcia działalności w roku podatkowym nie stanowi jednak zmiana umowy spółki lub zmiana wspólnika.

Zatem skoro w tym przypadku mamy do czynienia ze spółką przekształconą, a nie nowo utworzoną, to zmiana umowy spółki nie stanowi rozpoczęcia działalności gospodarczej, lecz jest jej kontynuacją w innej formie prawnej. Wspólnicy spółki jawnej rozpoczynają swój byt jako podatnicy podatku dochodowego z tytułu prowadzonej działalności – w tym przypadku art. 7 ust. 1 ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym, dotyczący podatników rozpoczynających działalność, nie może mieć zastosowania. Do końca tego roku będą oni opodatkowani w trybie przepisów ustawy o PIT.

W przypadku najmu prywatnego za równoznaczne z wyborem opodatkowania ryczałtem uznaje się pierwszą w roku podatkowym wpłatę ryczałtu z tego tytułu, a jeżeli pierwszy taki przychód podatnik osiągnął w grudniu – złożenie zeznania rocznego. Małżonkowie mogą złożyć oświadczenie o opodatkowaniu całości przychodu z najmu prywatnego nieruchomości ryczałtem tylko przez jednego z małżonków. Do końca czerwca 2021 r. takie oświadczenie musi być sporządzone w formie pisemnej, przez co rozumie się postać papierową opatrywaną podpisem własnoręcznym. Od 1 lipca 2021 r. przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym będą mówiły o sporządzaniu ww. oświadczenia „na piśmie”. Dzięki temu podatnicy będą mogli je składać również w formie pisma utrwalonego w postaci elektronicznej. Takie oświadczenie należy złożyć do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymany zostanie pierwszy przychód z tego tytułu w roku podatkowym, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód zostanie osiągnięty w grudniu roku podatkowego. Zatem małżonkowie, którzy w 2021 r. będą osiągalni przychody z najmu nieruchomości, które chcą opodatkować ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych tylko przez jednego z nich, złożą oświadczenie w tej sprawie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymają pierwszy w 2021 r. przychód z tego tytułu (ewentualnie do końca 2021 r., jeżeli pierwszy taki przychód osiągną w grudniu 2021 r.). Jak przy tym wyjaśniono w objaśnieniach:

Wyjaśnienie MF

Od 1 stycznia 2019 r. zarówno ustawa PIT, jak i ustawa ryczałtowa dopuszczają, by oświadczenie o opodatkowaniu całości dochodu (przychodu) osiągniętego z najmu prywatnego przez jednego z małżonków (...) składane w imieniu obojga małżonków, było podpisane przez jednego z nich.

Podpisanie oświadczenia (...) przez jednego z małżonków traktuje się na równi ze złożeniem przez niego oświadczenia o upoważnieniu go przez jego współmałżonka do złożenia oświadczenia (...)¹.

Wybór zasady opodatkowania całości przychodu przez jednego z małżonków, wyrażony w ww. oświadczeniu, dotyczy również lat następnych, chyba że w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymany został pierwszy przychód z tego tytułu w roku podatkowym, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód osiągnięty został w grudniu roku podatkowego małżonkowie zawiadomią właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z opodatkowania całości przychodu przez jednego z małżonków. Do końca czerwca 2021 r. takie zawiadomienie musi być sporządzone w formie pisemnej, przez co rozumie się postać papierową opatrywaną podpisem własnoręcznym. Od 1 lipca 2021 r. przepisy ustawy o ryczałcie ewidencjonowanym będą mówiły o sporządzaniu ww. zawiadomienia „na piśmie”. Dzięki temu podatnicy będą mogli je składać również w formie pisma utrwalonego w postaci elektronicznej.

¹ Źródło: Objasnienia Ministra Finansów z 27 września 2019 r. dotyczące zmian w zakresie form opodatkowania oraz innych uproszczeń dla podatników podatku PIT oraz podatku CIT – opublikowane 3 października 2019 r. na podatki.gov.pl